

dr hab. Tomasz Opałka
Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina
w Warszawie

Recenzja dorobku artystycznego, dydaktycznego oraz dzieła artystycznego wskazanego, jako szczególne osiągnięcie w postępowaniu o nadanie Panu doktorowi Piotrowi Peszatowi stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki w dyscyplinie artystycznej: sztuki muzyczne.

Zleceniodawca opinii

Niniejsza recenzja została sporządzona w wyniku uchwały Rady do Spraw Dyscypliny – Sztuki Muzyczne Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie o numerze: 55/2021, z dnia 17 września 2021 roku.

Podstawa prawna

Art. 221 ust. 4 i 5 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U z 2021 r. poz. 478), § 8 ust. 1

oraz § 10 ust. 2 Regulaminu przeprowadzania postępowań w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie z dnia 26 września 2019 r., oraz pisma Rady Doskonałości Naukowej Nr Z8.400.5.2021.4KK z dnia 28 czerwca 2021 r.

Po zapoznaniu się z przedstawioną przez Habilitanta dokumentacją stwierdzam, że spełnia ona stawiane przez ustawodawcę wymogi.

Podstawowe dane dotyczące Habilitanta

- ur. [REDACTED]
- Studia kompozytorskie w Akademii Muzycznej w Krakowie pod kierunkiem prof. dr. hab. Krzysztofa Meyera w latach 2009-2012 (licencjat) oraz 2012-2014 (studia magisterskie)

- Uzupełniające studia kompozytorskie (2014-2015) w Det Jeske Musikkonservatorium w Aarhus
- Rok 2014 – rozpoczęcie studiów doktoranckich
- Rok 2018 – uzyskanie stopnia doktora (praca doktorska napisana pod kierunkiem prof. dr. hab. Marka Chołoniewskiego)
- W roku akademickim 2017/2018 zatrudniony w Akademii Muzycznej w Krakowie, od roku 2018/2019 na stanowisku asystenta w Katedrze Kompozycji – Studiu Muzyki Elektroakustycznej

Ocena aktywności artystycznej, naukowej oraz dorobku Habilitanta

Piotr Peszat to twórca wyrazisty i silnie obecny w tkance świata muzyki współczesnej nie tylko w Polsce, ale też na arenie europejskiej. Co istotne, kompozytor działa również czynnie jako wykonawca swoich (i nie tylko) kompozycji, odpowiadając za realizowaną podczas wykonania warstwę elektroniczną i wizualną.

Mimo faktu, iż od otrzymania stopnia doktora przez Pana Piotra Peszata minęło stosunkowo niewiele czasu (2018 r.), to dorobek Habilitanta wygląda imponująco – 80 wydarzeń, w których uczestniczył jako kompozytor lub wykonawca; powstało 38 nowych kompozycji oraz muzyka do kilku spektakli teatralnych. Niewątpliwie świadczy to o środowiskowym zapotrzebowaniu na twórczość tego kompozytora.

Wśród obszernego katalogu dzieł znajdziemy kompozycje orkiestrowe, kameralne oraz przeznaczone na instrumenty solowe. Muzykę Piotra Peszata wykonują renomowane zespoły, takie jak: Orkiestra Muzyki Nowej, Kwartludium, Spółdzielnia Muzyczna, czy NeoQuartet. Natomiast odbiorcy międzynarodowi z dziełami Piotra Peszata mieli szansę zetknąć się m.in. w Aarhus, Wilnie, Kijowie, Berlinie, Darmstadt, Grazu, Lizbonie, Tallinie, czy Wenecji.

W Polsce kompozycje te wykonywane były podczas licznych koncertów oraz na najważniejszych festiwalach muzyki współczesnej – Warszawskiej Jesieni, Sacrum Profanum, Poznańskiej Wiośnie Muzycznej, Musica Moderna, czy NeoArte - Syntezator Sztuki. Ponadto wśród swych osiągnięć doktor Peszat wymienia również szereg referatów wygłoszonych podczas różnego rodzaju konferencji w Krakowie, Gdańsku i Warszawie.

Powyższe informacje, choć skrótowo tu przeze mnie ujęte, jasno świadczą o niepodważalności dorobku artystycznego Piotra Peszata i jego szerokim, międzynarodowym zasięgu. Moja ocena jest pozytywna.

Ocena Autoreferatu

Dołączony do dokumentacji *Autoreferat* liczy 32 strony i podzielony jest na kilka części. Kompozytor rozpoczyna swą wypowiedź od wątków dotyczących przebiegu swej edukacji, najpierw szkolnej, następnie studiów kompozytorskich w Krakowie i Aarhus aż po studia doktoranckie. Opisuje przy tym swoją twórczą drogę wymieniając i pokrótce opisując powstałe w tym czasie liczne kompozycje oraz zdarzenia, które miały wpływ na kształtowanie się poglądów Artysty na własną twórczość i jej relacje ze światem.

Na podstawie wypowiedzi Kompozytora można stwierdzić, iż ma On mocno ugruntowany światopogląd i nie waha się go wyrażać. Jak sam zauważa, jest twórcą krytycznym, kontestującym i w wielu swych kompozycjach porusza nurtujące go kwestie (*Grandpa H*, czy *Real Life Proof*).

W kolejnej częściowej wypowiedzi Piotr Peszat przechodzi do omówienia osiągnięcia habilitacyjnego, którym jest *Koncert pużonowy*. Opis utworu jest klarowny, twórca pisze o okolicznościach powstania i wykonania utworu. Obszerną część analizy kompozycji stanowi opis inspiracji mających bardzo silny wpływ na treść i wymowę dzieła. Kompozytor wymienia tu przede wszystkim twórczość Tadeusza Kantora oraz kompozytorów – Michaela Beila i Simona Steen-Andersena, przechodząc następnie do umówienia poszczególnych faz utworu, dość szczegółowo opisując wybrane fragmenty dzieła i stojące za nimi pomysły. W dalszej części otrzymujemy bardzo szczegółowy opis użytych środków elektronicznych zarówno tych odpowiedzialnych za przetwarzanie dźwięku (opis oprogramowania, użytych efektów procesujących dźwięk) oraz video.

W pojawiającym się niespodziewanie punkcie 5 swojego *Autoreferatu* (wcześniej brak numeracji) Habilitant wymienia chronologicznie uporządkowane swoje osiągnięcia od dnia otrzymania stopnia doktora. Pewnym mankamentem tej sekcji dokumentacji jest zestawienie wszystkich wydarzeń z udziałem Habilitanta lub jego muzyki w jednym rzędzie. Znacznie czytelniej byłoby, gdyby działalność kompozytorska, wykonawcza (niedotycząca kompozycji własnych) i naukowa, były odpowiednio pogrupowane. Ta drobna uwaga nie umniejsza jednak osiągnięć Piotra Peszaty, których na tej liście uwzględnił ponad 70.

W ostatnim punkcie (6) swojej wypowiedzi, Piotr Peszat opisuje swą pracę na uczelni – Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie. Wymienia prowadzone przez siebie przedmioty, po krótko opisując swój, niejednokrotnie oryginalny, sposób ujmowania zagadnień dydaktycznych.

***Autoreferat* doktora Piotra Peszaty oceniam pozytywnie. Wypowiedź ta świadczy, że jest to człowiek o w pełni ukształtowanych poglądach oraz zdecydowanej artystycznej postawie. Zaangażowany w sprawy muzyczne, akademickie, ale też społeczne.**

Ocena dokonań dydaktycznych

Władze Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego powierzyły Piotrowi Peszatowi prowadzenie kilku przedmiotów kierunkowych, na polach których, kompozytor jest kompetentny. Zatrudniony w Katedrze Kompozycji - Studiu Muzyki Elektroakustycznej, prowadził zajęcia z Historii muzyki elektroakustycznej (dla różnych grup studentów), Muzyki elektroakustycznej i komputerowej, Realizacji kompozycji elektroakustycznej, Wprowadzenia do kompozycji oraz Propedeutyki muzyki współczesnej (grupa anglojęzyczna).

Opisane przez Habilitanta sposoby prowadzenia zajęć budują obraz osoby zaangażowanej w proces dydaktyczny, posiadającej szerokie kompetencje i świadomości tego, co obecnie dzieje się w przestrzeni zróżnicowanych nurtów muzyki współczesnej. Habilitant reprezentuje także nietuzinkowe podejście edukacyjne, uwzględniające potrzeby i kompetencje studentów.

W całej wypowiedzi dotyczącej dydaktyki brakuje informacji dotyczących osiągnięć studentów Pana Piotra Peszata – brak ten zapewne wynika ze specyfiki prowadzonych przez Habilitanta przedmiotów. Brakuje również listy sporządzonych przezeń recenzji prac dyplomowych, czy pełnionych funkcji promotora. Wnioskuje, że wynika to z dość krótkiego stażu pracy w Akademii Muzycznej i zapewne niebawem ulegnie zmianie.

Istotna jest chęć Habilitanta do dzielenia się swoją wiedzą praktyczną i doświadczeniami z młodszym pokoleniem adeptów sztuki kompozytorskiej. W swym Autoreferacie pisze – *Praca dydaktyczna prowadzona w Katedrze kompozycji – Studiu Muzyki Elektroakustycznej Akademii Muzycznej im. K. Pendereckiego w Krakowie jest niezwykle inspirującym zajęciem. Pozwala na przykład zrozumieć mechanizmy funkcjonowania i percepcji świata przez młodsze pokolenie studentów kompozycji, teorii muzyki oraz instrumentalistów. Pomimo mojego młodego wieku, niezwykle intensywna aktywność na polach kompozycji i interpretacji muzyki elektroakustycznej daje mi szereg narzędzi, o których wiedzę staram się w twórczy sposób przekazać studentom...*

Warto zauważyć, że wachlarz przedmiotów prowadzonych przez doktora Peszata ulega sukcesywnemu zwiększaniu, co zapewne dowodzi szerokiego zakresu kompetencji Habilitanta i jak mniemam, zadowolenia Władz macierzystej uczelni z wykonywanej przezeń pracy.

Jak wspominałem wcześniej, z opisu wyłania się obraz pedagoga otwartego i świadomego, który – jak sam zauważa – mimo młodego wieku jest w stanie zaoferować studentom spory bagaż wiedzy i doświadczeń. Ocena zdecydowanie pozytywna.

Ocena wskazanego przez Habilitanta dzieła – *Koncertu puzonowego*, jako szczególne artystyczne osiągnięcie w kontekście całokształtu dotychczasowej twórczości (art. 219 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2020 r. poz 85 z późn. zm.).

Utwór powstał w 2020 roku w ramach programu „Zamówienia kompozytorskie” realizowanego przez Instytut Muzyki i Tańca. Do prawykonania doszło 20 grudnia w siedzibie NOSPR w Katowicach, bez udziału publiczności (pandemia SARS-Cov-2). Wydarzenie transmitowano w internecie za pomocą różnych platform. Solistą był Mateusz Konopka, a towarzyszyła mu Orkiestra Muzyki Nowej pod dyrekcją Szymona Bywalca. Warstwę video zrealizował Grzegorz Mart.

Aparat wykonawczy złożony jest z puzonu tenorowego (solo) oraz orkiestry w składzie: flet, obój, klarnet basowy, fagot, waltornia, trąbka in Bb, fortepian, harfa, dwie perkusje, dwoje skrzypiec, dwie altówki, dwie wiolonczele, kontrabas oraz audio playback, live electronics i live video. Kompozycja w dużej mierze inspirowana jest twórczością Tadeusza Kantora, przede wszystkim jego „Teatrem Śmierci”. Kompozytor wykorzystał w utworze nagranie głosu aktora Andrzeja Wełmińskiego ze spektaklu Kantora – *Dzisiaj są moje urodziny*. Nagranie posłużyło również jako materiał wyjściowy dla partii solisty. W tym celu kompozytor dokonał analizy wysokościowej i metrorrytmicznej rzeczonoego nagrania. W realizacji kompozytorskiej wizji pomógł Habilitantowi szereg narzędzi elektronicznych i komputerowych, co skrzętnie odnotował w opisie swego dzieła.

Do analizy dzieła Piotra Peszata zabierałem się z zainteresowaniem, po pierwsze – w historii muzyki powstało stosunkowo niewiele koncertów puzonowych i bardzo rzadko powstają kolejne, po drugie – jako były puzonista, ciekaw byłem, jak kompozytor potraktuje ten charakterystyczny instrument.

Ta trwającą 24 minuty jednoczęściowa kompozycja, choć wewnętrznie podzielona na następujące po sobie fazy, to nowatorskie ujęcie koncertu instrumentalnego, wpisujące się w zainteresowania kompozytora wymiarem cielesnym i fizycznym aktu wykonania dzieła. O ile często mamy do czynienia z kompozycjami, w których element wizualny stanowi tylko dodatek, tak w przypadku *Koncertu puzonowego* Peszata, warstwa video stanowi organiczną wręcz część, obligatoryjną do pełnego odbioru dzieła. Aspekt wizualny odgrywa też znaczącą rolę w „niemych” wejściach puzonu, zwłaszcza w finałowej kadencji, zwanej przez kompozytora *slider cadenza*.

Partytura napisana jest bardzo czytelnie, świadczy to o umiejętności kompozytora do przelewania swych myśli na papier przy jednoczesnym opanowaniu możliwości oprogramowania przeznaczonego do tworzenia zapisu nutowego. Partyturę cechuje dbałość o klarowność zapisu i ład. Początkowe strony zawierają cały rider techniczny niezbędny do wykonania utworu oraz listę objaśnień użytych technik artykulacyjnych. Kompozytor z rozważą stosuje cały szereg tzw. rozszerzonych technik wykonawczych, m.in.: multifony, mikrotony, slap tongue, circular bowing, etc.

Kompozycja jest zróżnicowana pod względem użytych faktur, niejednokrotnie kontrastujących ze sobą. Autor świadomie operuje upływem czasu i narracją kompozycji. Dzięki niejednorodnym połączeniom instrumentalnym (i użytym technikom wykonawczym oraz elektronice) uzyskuje interesujące efekty barwowe.

Szkoda, że Habilitant, w przedstawianej przez siebie dokumentacji, nie zdecydował się na zamieszczenie w innych, wybranych dzieł, o których wspomina w *Autoreferacie*. Wzbogacenie dokumentacji o ważne dla Habilitanta utwory byłoby interesujące i pomogłoby w ukontekstowaniu *Koncertu pużonowego* w szerszej panoramie i artystycznego rozwoju.

Podsumowując, we wskazanym przez siebie dziele Habilitant przedstawił ciekawą i nieszablonową koncepcję koncertu instrumentalnego z nietypową, wielowymiarową rolą solisty. Zaprezentowany utwór napisany został według wysokich standardów, a sam kompozytor posiada warsztat zarówno w zakresie wykorzystania instrumentów orkiestrowych, jak i warstw elektronicznych.

Konkluzja

W związku z powyższym potwierdzam, iż przedstawione przez Habilitanta osiągnięcia artystyczne, naukowe i dydaktyczne spełniają wymagania stawiane w Ustawie o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki – art 16 ust. 1 oraz ust. 2 pkt. 2 z dnia 14.03.2003 r. (Dz.U. z 2017 r. poz.1789) oraz Rozporządzeniu MNiSW z dn. 19 stycznia 2018 r. W sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora (Dz.U. z 2018 r. poz 261).

Wnioskuje do Komisji Habilitacyjnej o podjęcie uchwały popierającej wniosek dr. Piotra Peszata o nadanie stopnia doktora habilitowanego.

